

SAVEZ RAČUNOVOĐA, REVIZORA I FINANSIJSKIH RADNIKA FBiH
SAVEZ RAČUNOVOĐA, REVIZORA I FINANSIJSKIH DJELATNIKA
FBiH

KNEZA VIŠESLAVA bb, 88 000 Mostar, tel/fax: 036/318-660, 036/334-184
e-mail info@srr-fbih.org
www.srr-fbih.org

IZVJEŠTAJ O RADU SAVEZA (1.3.2024.-28.2.2025) I STANJE U OBLASTI RAČUNOVODSTVA

Savez računovođa, revizora i finansijskih/financijskih radnika/djelatnika Federacije Bosne i Hercegovine (dalje: Savez) od 2003. godine djeluje kontinuirano u svojstvu profesionalnog računovodstvenog tijela: certificiranih računovođa, ovlaštenih revizora, certificiranih računovodstvenih tehničara, ovlaštenih procjenitelja i pripadnika srodnih profesija, u okviru javnih ovlasti i drugih zadaća od interesa za računovodstvenu, revizijsku i procjeniteljsku profesiju.

Savez je punopravni član Međunarodne federacije računovođa (engl. *International Federation of Accountants* - IFAC) i član Accountancy Europe te institucionalni član Vijeća za međunarodne standarde procjene (engl. *International Valuation Standards Council* - IVSC).

Djelovanje Saveza u ovome izvještajnom razdoblju odvijalo se u okviru planiranih aktivnosti, a odnosi se na područja:

- prijevoda, objave i implementacije međunarodnih profesionalnih standarda,
- upravljanje kvalitetom rada članova Saveza;
- profesionalne računovodstvene edukacije;
- suradnje s partnerima unutar Bosne i Hercegovine, međunarodna suradnja i članstvo Saveza u međunarodnim asocijacijama i
- drugih zadataka.

Sve aktivnosti Saveza odvijale su se sukladno propisanom institucionalnom okviru i opsegu nadležnosti, o čemu se daje prikaz u nastavku ovoga Izvještaja.

1. Prijevod, objava i implementacija profesionalnih standarda

Savez podržava, prati i unapređuje poštivanje Međunarodnog kodeksa etike za profesionalne računovođe (Kodeks), primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI), Međunarodnih standarda revizije (MRevS) i općeprihvaćenih međunarodnih standarda za druge srodne djelatnosti, kao i svih pratećih uputa, objašnjenja i smjernica Međunarodne federacije računovođa (engl. *International Federation of Accountants-IFAC*) i Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (engl. *International Accounting Standards Board* - IASB) i drugih nadležnih tijela, u cilju usklađenosti ponašanja, rada i statusa svojih članova s etičkim Kodeksom, međunarodnim računovodstvenim i revizijskim standardima i pratećim uputama, objašnjenjima i smjernicama.

U nastavku je kratki prikaz najvažnijih aktivnosti po pitanju prijevoda, objave i implementacije međunarodnih profesionalnih standarda.

IFRS računovodstveni standardi i Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor

Savez je uspostavio sistem za pravovremeni prijevod, objavu i primjenu najnovijih MSFI/MRS.

Naime, u 2017. objavio je osnovni tekst MSFI uključujući i MRS koji su doneseni od IASB, a potom objavljeni od IFRS fondacije, Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje kao i tumačenja donesena od strane Odbora za tumačenje MSFI-ja ili njegovih prethodnika uključujući Odbor za tumačenja međunarodnog financijskog izvještavanja ili Stalni odbor za tumačenja. U pitanju su standardi objavljeni u izvornoj ediciji IFRS fondacije - Blue Book (2016 godina), dio A, uključujući i izmjene i dopune objavljene u 2016.

Nakon toga je slijedila kontinuirana objava svih relevantnih novih i/ili izmijenjenih MRS i MSFI.

U 2024. objavljeni su:

- Međunarodni standard financijskog izvještavanja MSFI 18 – *Prezentacija i objavljivanje u finansijskim izvještajima* i
- Međunarodni standard financijskog izvještavanja MSFI 19 - *Zavisna društva bez javne odgovornosti: Objavljivanja*.

U siječnju 2025. je objavljen i revidirani *Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje*.

Od ranije je dostupan MSFI za male i srednje subjekte (izdanje 2015), a 29.12.2023. objavljene su najnovije izmjene i dopune MSFI za MSS (rujan/septembar 2023).

Nastavljeno je pružanje podrške članovima Saveza i drugima zainteresiranim stranama (Federalno ministarstvo financija, Porezna uprava FBiH i dr.) na način da je u proteklom razdoblju intenzivirana aktivnost davanja stručnog mišljenja oko primjene MSFI/MRS. Za ovu aktivnost nadležan je Odbor za profesionalne standarde i prijevode.

Proces prijevoda i objave Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (engl. *International Public Sector Accounting Standards -IPSAS*) provest će se u tri faze, prema sljedećem vremenskom okviru:

- Prvi kvartal 2025. – Objava Konceptualnog okvira, Pojmovnika i IPSAS-a od 1 do 33.
- Treći kvartal 2025. – Objava IPSAS-a od 34 do 40.
- Drugi kvartal 2026. – Objava IPSAS-a od 41 do 43, zajedno s pratećim dokumentima.

Informacije o objavama ostalih profesionalnih standarda i relevantnih publikacija

Članovima Saveza i svim ostalim dionicima na raspolaganju su i sljedeća IFAC - ova izdanja:

- Međunarodni revizijski standardi, Međunarodni standardi upravljanja kvalitetom, Međunarodni standardi uvida, ostalih angažmana s izražavanjem uvjerenja i povezanih usluga.¹
- U 2024. objavljen je Međunarodni revizijski standard 600 (izmijenjen).
- Vodič kroz prvu primjenu Međunarodnog revizijskog standarda 220 (izmijenjeno izdanje), Upravljanje kvalitetom za reviziju finansijskih izvještaja.

¹ Navedeni standardi su objavljeni u suradnji s Hrvatskom revizorskom komorom (HRK). U pitanju je Priručnik za međunarodne standarde kontrole kvalitete, revidiranje, uvide, ostale usluge s izražavanjem uvjerenja i povezane usluge, izdanje 2020. dio I. i II.

- Vodič kroz prvu primjenu Međunarodnog standarda upravljanja kvalitetom 1, Upravljanje kvalitetom za društva koja provode reviziju, uvide u financijske izvještaje ili druge angažmane s izražavanjem uvjerenja, odnosno pružaju druge srodne usluge;
- Vodič kroz prvu primjenu Međunarodnog standarda upravljanja kvalitetom 2, Provjera kvalitete izvršenja angažmana.
- Set brošura o upravljanju kvalitetom (primjena u malim društvima), Dio I: Vrijeme je da se pripremite za nove standarde upravljanja kvalitetom i Dio II: Izrada detaljnog plana realizacije.
- Priručnik s Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (s Međunarodnim standardima neovisnosti), 2022. izdanje. Ovo izdanje sadrži nekoliko značajnih dopuna i izmjena, uključujući:
 - izmjene koje se odnose na usluge bez izražavanja uvjerenja (engl. NAS) i odredbe Kodeksa povezane s naknadama,
 - izmjene za rješavanje objektivnosti pregledavatelja kvalitete angažmana (engl. EQR) i drugih primjerenih pregledavatelja,
 - usklađujuće izmjene i dopune Kodeksa vezane uz upravljanje kvalitetom koje su proizašle kao rezultat finalizacije standarda upravljanja kvalitetom Odbora za međunarodne standarde revidiranja i izražavanja uvjerenja (engl. IAASB) i
 - izmjenu definicije subjekata od javnog interesa (engl. PIE) u kojoj se, među ostalim, navodi širi popis kategorija PIE, uključujući novu kategoriju "subjekt čijim se vrijednosnim papirima javno trguje" koja zamjenjuje kategoriju "subjekt uvršten na burzu" (ova izmjena biti će primjenjiva za revizije financijskih izvještaja za razdoblja koja počinju na ili nakon 15. prosinca/decembra 2024.).

Vezano za ostale međunarodne profesionalne standarde od ranije su dostupni Međunarodni standardi edukacije (MSE) kao i druge nespomenute pomoćne publikacije u izdanju IFAC - a iz oblasti revizije i kontrole kvalitete.

Sva ranije navedena izdanja su on line dostupna na web stranici Saveza, a dio i u hard-copy verziji.

Savez je od 14.12.2021. institucionalni član *Vijeća za međunarodne standarde procjene* (engl. *International Valuation Standards Council - IVSC*). IVSC je globalna organizacija s preko 170 članica. Članstvom u IVSC, Savez je stekao pravo na prijevod i objavu *Međunarodnih standarda procjene vrijednosti, izdanje 2022.* na lokalni jezik. Sukladno pravilima IVSC standardi su dostupni samo članovima Saveza, ovlaštenim procjeniteljima, i to putem portala Saveza uz ulaznu šifru korisnika.

2. Upravljanje kvalitetom rada članova Saveza

Od 2014. godine, pod mentorstvom Instituta ovlaštenih računovođa Engleske i Walesa (engl. *Institute of Chartered Accountants in England and Wales-ICAEW*), djeluje regionalna mreža sastavljena od predstavnika šest profesionalnih računovodstvenih organizacija. Njezina svrha je osigurati usklađen i jedinstven pristup u regiji pri uvođenju i implementaciji sustava upravljanja kvalitetom rada za pružatelje računovodstvenih usluga. Cilj ovog sustava jest podržati računovodstvene subjekte (prakse) u poboljšanju poslovnih rezultata kroz primjenu odgovarajućih sustava i procesa, koji omogućuju pružanje visokokvalitetnih usluga uz učinkovito upravljanje rizicima. Osim toga, ICAEW je 2019. godine inicirao osnivanje FIN-a (engl. *Financial Integrity Network*), s ciljem poticanja suradnje i razmjene najboljih praksi

među profesionalnim računovodstvenim tijelima² u Europi koje su već uspostavile ili planiraju uspostaviti sustave upravljanja kvalitetom rada svojih članova.

Nadalje, poseban odbor u Savezu, Odbor za nadzor kvalitete rada članova Saveza, u proteklim razdobljima se fokusirao na izradu potrebne dokumentacije, priručnika, radnih materijala, jačanja kapaciteta timova za ispitivanje kontrole kvalitete uz istovremeni angažman na podizanju svijesti o važnosti sustava za upravljanje kvalitetom rada pružatelja računovodstvenih usluga.

S tim u vezi od ranije su dostupni:

- Pravilnik o kontroli kvalitete rada pravnih lica i poduzetnika koji pružaju profesionalne knjigovodstvene i računovodstvene usluge (*Pravilnik*).

Ovim *Pravilnikom* utvrđuju se sadržaj i opseg nadzora i provjere tj. kontrole kvalitete rada pravnih osoba i poduzetnika koji pružaju profesionalne knjigovodstvene i računovodstvene usluge, uključujući i metodologiju vršenja nadzora od strane Saveza, mjere i postupke u vezi s tim, organe zadužene za nadzor kvalitete, kao i druga pitanja u vezi s kontrolom kvalitete rada.

- Metodologija kontrole kvalitete (*Metodologija*).

Metodologijom se utvrđuju principi i načini provođenja kontrole kvalitete rada: pravnih osoba i poduzetnika koji pružaju računovodstvene i knjigovodstvene usluge trećim osobama uključujući i kvalificirane osobe u javnoj praksi. Isto se odnosi na prikupljanje činjenica, utvrđivanje i ocjenjivanje stanja, izricanje mjera i postupanje po istima.

- Preporuke za pravne osobe i poduzetnike koji pružaju usluge računovodstva i knjigovodstva (*Preporuke*).

Preporuke za pravne osobe i poduzetnike koji pružaju usluge računovodstva i knjigovodstva namijenjene su subjektima nadzora s ciljem podrške i pomoći na uspostavljanju njihovih vlastitih politika, procedura i praksi radi postizanja, unapređenja i održavanja potrebne razine kvalitete njihovog rada.

U 2024. sačinjeni su:

- *Registar rizika* koji je osnova za provjeru kvalitete tj. upravljanja kvalitetom od strane subjekata nadzora koje će nadzornici koristiti u postupku nadzora.
- *Uputstvo* za provjeru i privremeno ocjenjivanje kvalitete rada subjekata nadzora i *Uputstvo* za provjeru i konačnu ocjenu kvalitete rada subjekata nadzora.
- Procedure o nadzornicima kvaliteta rada subjekta nadzora (*Procedure*).

Procedure definiraju ključne aspekte imenovanja i djelovanja nadzornika. One propisuju uvjete koje kandidati moraju ispuniti te način njihove kandidature. Također, obuhvaćaju proces edukacije nadzornika, uključujući sadržaj i program obuke, njezinu provedbu i način provjere stečenog znanja. Nadalje, reguliraju postupak prijedloga, imenovanja i angažiranja nadzornika, kao i njihove obveze, prava te procedure rada. Uz to, definiraju okolnosti i postupke razrješenja nadzornika te ostala relevantna pitanja povezana s njihovim obrazovanjem, imenovanjem i radom.

- *Program obuke* nadzornika obuhvaća ključna područja znanja i vještina nadzornika kvalitete rada kvalificiranih osoba.

U početnoj fazi provedbe sustava upravljanja kvalitetom rada naglasak je na redovnom godišnjem izvještavanju subjekata nadzora i to na način da su subjektima nadzora razjašnjeni svi detalji i postupci izvještavanja, te neizravno, što u svojim procedurama i praksama trebaju unaprijediti.

² Članovi su profesionalna računovodstvena tijela iz: BiH, Bugarske, Cipra, Litve, Latvije, Poljske, Sjeverne Makedonije, Srbije i Turske.

U 2023. proveden je *pilot projekat 1.* vezan za upravljanje kvalitetom rada pravnih osoba i poduzetnika koji pružaju profesionalne knjigovodstvene i računovodstvene usluge trećima. Kontrola kvaliteta rada (upravljanje kvalitetom) provedena je putem *Metode analize Izvještaja o radu*³.

S tim vezi upućen je zahtjev prema 240 pravnih osoba da dostave redovni Izvještaj o radu. Kontrola kvalitete rada pravnih osoba putem tzv. *Metode izvještaja o radu* obuhvatila je više područja:

- opće informacije o pravnoj osobi koja je predmet kontrole;
- informacije o načinu rada pravne osobe, a koje obuhvaćaju podatke o usklađenosti registracije sa zakonima, propisima i drugim regulacijama, podatke o osobama koje pružanju profesionalne usluge, angažmanu osoba na stjecanju praktičnog iskustva u pružanju profesionalnih usluga, informacije o kontinuiranom profesionalnom razvoju, uopće informacije o politikama i procedurama u vezi s ovim pitanjima;
- informacije o poslovnim odnosima s klijentima, koje između ostalog sadrže procedure provjere klijenta prije ulaska u poslovni odnos s njim, provjere vlastite kompetentnosti (kadrovske i tehničke), broj klijenata po veličinama kojima su pružane profesionalne usluge, ugovaranje poslovnog odnosa, vrste usluga koje su pružane klijentima, način i postupci u pružanju usluga klijentima uključujući i način ispostavljanja i naplate računa za izvršene usluge, izvršavanje obveza prema uposlenicima i trećim osobama, način rješavanja eventualnih sporova iz osnova pružanja profesionalnih usluga i procedure kod prestanka ugovornog odnosa, osiguranje od profesionalnih rizika, kao i politike i procedure vezano za navedena pitanja;
- informacije vezane za obveze na temelju regulacija o sprečavanju pranja novca (SPN) i financiranja terorističkih aktivnosti (FTA), koje se u osnovi odnose na program procjene rizika od PN i FTA, indikatore rizika za PN i FTA, imenovanje ovlaštene osobe za ovu namjeru, edukacije ovlaštene osobe i ostalih osoba koje pružaju profesionalne usluge vezano za procedure o SPN i FTA, izvještavanje u vezi sa SPN i FTA i uspostavu, analizi i inovacijama internih procedura vezano za SPN i FTA;
- informacije o upravljanju dokumentacijom, kako vlastitom tako i dokumentacijom klijenata, a koje se odnose na način obrade i arhiviranja dokumentacije, čuvanja iste i upotrebe te uspostavu, analizu i inoviranje politika i procedura u vezi s pitanjima upravljanja dokumentacijom, kao i pitanja zaštite osobnih podataka;
- informacije o internoj kontroli kvalitete rada, koja se odnosi na uspostavu, primjenu, analizu i inoviranje vlastitih procedura i postupaka vezano za internu kontrolu kvalitete rada, s posebnim naglaskom na pitanja vezana za pružanje profesionalnih usluga.

Od ukupno 240 pravnih osoba, redovni Izvještaj o radu dostavilo je 225 pravnih osoba, što čini 93,75% povrata. Nakon provedene analize, 70,7% pravnih osoba dobilo je ocjenu "A"⁴, 28,9% ocjenu "B", dok je samo 0,40% dobilo ocjenu "C".

U 2024. napravljena je dodatna analiza prikupljenih odgovora u okviru *pilot projekta 1.*

Zaprimljeni odgovori iz Izvještaja o radu prikazuju stanje kvalitete rada, kao što je navedeno u *Tablici 1.*

³ Metoda analize Izvještaja o radu je osnovna metoda u postupcima provjere kvalitete rada kontroliranoga subjekta. Pravne osobe i poduzetnici koji pružaju profesionalne usluge trećim osobama dužne su popuniti formu Izvještaja o radu i dostaviti je Savezu u utvrđenom roku, te dati iscrpne tražene informacije, uključujući obrazloženja određenih činjenica ili stanja i vlastitih planova na unapređenju stanja.

⁴ Može se odrediti jedna od četiri razine kvalitete rada putem ocjena A, B, C ili D. A je najviša, a D najniža razina.

Tablica 1: Stanje kvalitete rada subjekata nadzora po grupama pitanja

Grupa pitanja	Ocjena A (od ukupno)	Ocjena B (od ukupno)	Ocjena C (od ukupno)	Ocjena D (od ukupno)	Prosječno (koeficijent)
1. Opći podaci o subjektu nadzora, radu i organizaciji	200 (88,9%)	25 (11,1%)	0 (0,00%)	0 (0,00%)	A (0,97)
2. Pripreme za ulazak u poslovni odnos s klijentom	182 (80,9%)	41 (18,2%)	2 (0,9%)	0 (0,00%)	A (0,94)
3. Poslovni odnos s klijentom	163 (72,4%)	61 (27,1%)	1 (0,4%)	0 (0,00%)	A (0,93)
4. Sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma	109 (48,5%)	66 (29,3%)	43 (19,1%)	7 (3,1%)	B (0,82)
5. Čuvanje i upotreba dokumentacije	168 (74,7%)	45 (20,0%)	12 (5,3%)	0 (0,00%)	A (0,95)
6. Interna kontrola kvalitete rada	149 (66,2%)	26 (11,5%)	42 (18,7%)	8 (3,6%)	A (0,90)

Iz Tablice 1. vidljivo je da je najslabije stanje u pogledu obveza subjekata nadzora u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, iako je i dalje riječ o visokoj ocjeni "B" s koeficijentom 0,82. Također, ocjena "A" za pitanja koja se odnose na internu kontrolu kvalitete rada subjekata nadzora nalazi se na granici (koeficijent 0,90). Ostala su područja, prema izjavama subjekata nadzora, vrlo visoko ocijenjena, s koeficijentima u rasponu od 0,93 do 0,97.

U okviru dodatne analize *pilot projekta 1.* urađene su i preporuke za nadogradnju postojećeg softvera vezano za kontrolu kvalitete rada pravnih osoba i poduzetnika koju profesionalno pružaju knjigovodstvene i računovodstvene usluge trećima.

U sljedećim fazama rada naglasak će biti na neposrednom nadzoru.

S obzirom na prethodno izneseno te na činjenicu da su profesionalne računovođe obveznici primjene Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 13/24), Savez ulaže dodatne napore kako bi svojim članovima pružio podršku u ovoj oblasti.

Na web stranici Saveza dostupne su IFAC-ove publikacije iz oblasti sprječavanja pranja novca:

- Dio prvi: Uvod u sprečavanje pranja novca za profesionalne računovođe,
- Dio drugi: Pristup zasnovan na rizicima,
- Dio treći: Osnivanje društva,
- Dio četvrti: Prijenos imovine,
- Dio peti: Porezno savjetovanje,
- Dio šesti: Privredna društva koja se suočavaju s problemima u poslovanju,
- Dio sedmi: Virtualna imovina,
- Dio osmi: Trendovi kriminala i
- Dio deveti: Instrumenti za borbu.

Ovim setom publikacija nastoji se pomoći profesionalnim računovođama da steknu bolje razumijevanje kako funkcionira pranje novca i rizici s kojima se oni suočavaju, kao i što sve mogu učiniti da umanje te rizike i daju pozitivan doprinos javnom interesu.

Osim dostupnih publikacija Savez je u 2024. sudjelovao u konzultativnom procesu (vezano za SPN i FTA) s još 28 profesionalnih računovodstvenih organizacija iz svijeta u okviru *IFAC - ove Zajednice prakse u borbi protiv sprječavanja pranja novca (Zajednica).*

IFAC je u ime *Zajednice* podnio komentare Radnoj grupi za financijsko djelovanje (FATF) na predložene izmjene preporuka koje se odnose na financijsku inkluziju i borbu protiv pranja novca. IFAC podržava predložene izmjene jer omogućuju proporcionalniji pristup procjeni rizika, posebno u kontekstu najnerazvijenijih zemalja i ugroženih skupina. IFAC naglašava važnost suradnje između javnog i privatnog sektora te aktivne uloge regulatora u osiguravanju dosljedne primjene preporuka.

U skladu sa SMO 6 i Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti, a s ciljem zaštite javnog interesa i profesije, Savez provodi sustav istraga i disciplinskih mjera. Za njegovu punu provedbu, uz potpuno funkcioniranje sustava upravljanja kvalitetom rada profesionalnih računovođa, nužno je unaprijediti suradnju s regulatornim tijelima

3. Profesionalna računovodstvena edukacija

Aktivnosti Saveza su usmjerene na inicijalni i kontinuirani profesionalni razvoj svojih članova uz primjenu dobrih praksi i Međunarodnih standarda edukacije (MSE).

3.1. Inicijalna edukacija

U skladu s važećim zakonima o računovodstvu i reviziji BiH i Federaciji BiH, nadležnost nad procesom stjecanja zvanja u računovodstvenoj profesiji ima Komisija za računovodstvo i reviziju BiH (dalje: Komisija). Međutim, Savezu su povjerene aktivnosti vezane uz administraciju testiranja, koje se provode pod nadzorom Komisije.

Tijekom svibnja i studenog 2024. održana su dva ispitna roka (*in class*) za stjecanje profesionalnih zvanja u računovodstvenoj profesiji. Ispiti su provedeni u dva ispitna centra, u Mostaru i Sarajevu.

Testiranje kandidata provedeno je u skladu s ažuriranim syllabusima za svih 14 predmeta potrebnih za stjecanje kvalifikacija u računovodstvenoj profesiji u Bosni i Hercegovini. Syllabusi su inovirani kako bi odgovarao zahtjevima koji proizlaze iz ESG⁵-a i razvoja umjetne inteligencije. Ove izmjene imaju ključnu ulogu u oblikovanju budućih stručnjaka u računovodstvenoj profesiji, osposobljenih za učinkovito suočavanje sa suvremenim poslovnim izazovima.

U nastavku slijedi pregled statistike po osnovnim elementima za ispitni rok u studenom 2024. usporedno s osnovnim podacima održanih rokova svibnju 2024. i studenom 2023. dan je u sljedećoj (*Tablica 2*).

⁵ ESG je akronim od engleskih riječi „Enviromental, Social and Governance“ („okolišno, društveno i korporativno upravljanje“).

Tablica 2. Pregled prijavljenih ispita, broj izlazaka na ispite i postotak prolaznosti

Ispitni rok	11/2024				5/2024				11/2023			
Entitetski savezi	Prijavljeni ispiti	Broj izlazaka	Položeni ispiti	Prosječan % prolaznosti	Prijavljeni ispiti	Broj izlazaka	Položeni ispiti	Prosječan % prolaznosti	Prijavljeni ispiti	Broj izlazaka	Položeni ispiti	Prosječan % prolaznosti
SRRiF-FBiH	638	582	354	60,82	628	558	324	58,06	625	558	352	63,08
SRRRS	533	463	288	62,20	596	449	239	53,23	688	493	297	60,24
Ukupno:	1171	1045	642	61.44	1224	1007	563	55,91	1313	1051	649	61,75

Na temelju prezentiranih podataka u *Tablici 2.* vidljiv je rast kako prijava tako i izlazaka na ispite u 2024. u odnosu na 2023. U studenom su bila prijavljena 638 ispita, broj ispita na koji su pristupili kandidati je 582 usporedno s studenim 2023. (625; 558).

Pri Savezu su ukupno 164 osobe stekle profesionalno zvanje certificiranog računovođe, a četiri osobe stekle su zvanje ovlaštenog revizora u 2024.

Slijede usporedni podaci o broju kandidata koji su pristupili polaganju ispita za stjecanje profesionalnih zvanja u računovodstvenoj profesiji u BiH u razdoblju 2019. - 2024. (*Tablica 3*)

Tablica 3. Usporedni prikaz broja kandidata po ispitnim rokovima za razdoblje 2019.-2024.

2019	svibanj	studen
CRT	0	0
CR	545	590
OR	90	93
Ukupno:	635	683
2020	srpanj⁶	studen
CRT	0	1
CR	358	348
OR	59	52
Ukupno:	417	401
2021	svibanj	studen
CRT	0	1
CR	486	468
OR	42	42
Ukupno:	528	511
2022	svibanj	studen
CRT	0	0
CR	474	461
OR	38	38
Ukupno:	512	499

⁶ Ispitni rok održan u srpnju umjesto u svibnju zbog situacije s pandemijom SARS CoV-2.

2023	svibanj		studenj
CRT	0		0
CR	395		401
OR	37		38
Ukupno:	432		439
2024	svibanj		studenj
CRT	0		0
CR	403		415
OR	38		44
Ukupno:	441		459

Tablica 3. pokazuje porast broja kandidata za stjecanje profesionalnih zvanja u računovodstvenoj profesiji u 2024. u usporedbi s 2023. godinom. Najveći pad zabilježen je između 2019. i 2020. godine, što se može pripisati pandemiji uzrokovanoj virusom SARS-CoV-2, s obzirom na to da su ispiti tada održavani u učionici (*in class*). U sljedećim godinama uslijedio je postupni oporavak, ali broj kandidata još uvijek nije dostigao razinu iz 2019. godine. Nadalje, u listopadu 2024. u okviru profila kandidata za stjecanje profesionalnog zvanja certificirani računovođa objavljeni su pomoćni materijali u obliku primjera zadataka i eseja za ovu razinu testiranja. Slični materijali bit će objavljeni i 2025. godine za stjecanje zvanja ovlašteni revizor.

Tijekom izvještajnog razdoblja provedena su dva ciklusa redukcije ispita (XVI. i XVII. ciklus). Imenovani eksperti analizirali su usklađenost syllabusâ predmeta s fakulteta s Nastavnim planom i programom za stjecanje profesionalnih zvanja u računovodstvenoj profesiji u BiH. Na temelju tih analiza izrađeni su izvještaji i donesene odgovarajuće odluke Komisije o prihvatanju ili odbijanju zahtjeva za redukciju ispita.

Nastavljene su i aktivnosti vezane za stjecanje profesionalne kvalifikacije *ovlašteni procjenitelj (OP) - šesta generacija*. Nakon održane obvezne obuke/treninga organizirani su pisani i komisijski ispiti. Ukupno su 26 osobe stekle zvanje ovlaštenog procjenitelja u 2024. Ispiti za ovu generaciju ovlaštenih procjenitelja organizirani su po novom unaprijeđenom nastavnom planu i programu.

Savez, u suradnji s Ekonomskim fakultetom Univerziteta u Sarajevu, radni na projektu u sklopu USAID - ovog programa „*Jačanje kapaciteta forenzičkog računovodstva u BiH*“. Cilj projekta je uspostava specijalističkog zvanja *certificirani računovodstveni forenzičar*, što uključuje razvoj sustava certifikacije i licenciranja, izradu zajedničkog syllabusa prilagođenog potrebama BiH, organizaciju treninga trenera pod vodstvom međunarodnih stručnjaka te edukaciju kandidata za stjecanje ovog zvanja. Među ključnim aktivnostima projekta ističu se *trening trenera* te prijevod i redaktura osnovnog edukacijskog materijala, odnosno priručnika *Osnove forenzičkog računovodstva*.

3.2. Kontinuirani profesionalni razvoj

Kontinuirani profesionalni razvoj (KPR), odnosno program cjeloživotnog učenja i trajnog usavršavanja profesionalnih kompetencija, ključan je za razvoj kompetentnih članova Saveza koji mogu pružati visokokvalitetne usluge. Stoga je svaki član Saveza dužan kontinuirano razvijati i održavati svoju profesionalnu kompetentnost. U tom kontekstu, Savez ima trajnu

odgovornost osigurati svojim članovima edukacijske programe iz svih relevantnih područja nužnih za obavljanje poslova profesionalnih računovođa.

KPR se obavlja u obliku individualne i formalizirane/organizirane angažiranosti.

Individualno učenje i razvoj se ogleda kroz osobnu angažiranost pojedinca da proširi i unaprijedi svoje znanje. Formalizirano/organizirano učenje i razvoj se realizira sudjelovanjem u organiziranim programima KPR (seminari, savjetovanja, tečajevi, radionice, simpoziji, kongresi i dr.), u organizaciji Saveza ili koji su kao program KPR prethodno priznati i odobreni od Saveza.

Organizirana edukacija u 2024. odvijala se u skladu s MSE i Godišnjim planom edukacije za 2024. na kojeg je Savjet za računovodstvo dao svoje pozitivno mišljenje.

Članovima Saveza tijekom 2024. bilo je na raspolaganju čak 113⁷ organiziranih oblika KPR-a s temama iz:

- računovodstva, revizije, financija i drugih s njima povezanih znanja;
- poznavanja i primjene profesionalnih etičkih vrijednosti i stavova;
- organizacijskih i poslovnih znanja;
- znanja i kompetentnosti u oblasti informacijskih tehnologija;
- poznavanja i primjene relevantne regulative;
- ostalih relevantnih znanja sukladno dešavanjima i kretanjima u okruženju, relevantnoj regulativi i stručnim i praktičnim potrebama članova računovodstvene i srodnih profesija.

Organizirana edukacija uključuje i pisane stručne materijale, kojih se godišnje objavi više od stotinu.

Osim toga, članovima Saveza mjesečno su dostupni stručni časopisi, strukturirani tako da obuhvaćaju tematske cjeline iz područja poreza, financijskog izvještavanja, poslovnih financija, računovodstva neprofitnih organizacija, računovodstva javnog sektora, radnog i gospodarskog prava kao i relevantnih propisa za profesiju.

Pokrenuta je inicijativa prema Komisiji za izmjenu i dopunu *Uputstva o osnovama i kriterijima kontinuirane profesionalne edukacije u BiH*, s posebnim naglaskom na usklađivanje sa zahtjevima Međunarodnog standarda edukacije 7 – Kontinuirani profesionalni razvoj.

U predstojećem razdoblju, uz unapređenje ostalih provedbenih akata u području KPR-a, potrebno je pronaći odgovarajuća rješenja za osobe koje privremeno prekidaju karijeru ili ne ispunjavaju zahtjeve kontinuiranog profesionalnog razvoja.

4. Suradnja s partnerima unutar BiH, međunarodna suradnja i članstvo u međunarodnim asocijacijama

Tijekom izvještajnog razdoblja, Savez je i održavao kontinuiranu suradnju i kontakte s relevantnim tijelima, organima, visokoškolskim institucijama (posebice ekonomskim fakultetima), profesionalnim organizacijama iz Republike Srpske i Brčko distrikta, kao i s dužnosnicima i drugim pojedincima koji su značajni za područje računovodstva i revizije u BiH.

Kao rezultat potpisanog Sporazuma o stručnoj suradnji s Poreznom upravom Federacije BiH unaprijeđeno je provođenje KPR s ciljem jačanja kapaciteta članova Saveza kao i zaposlenika Porezne uprave.

⁷ Radi usporedbe, u 2023. godini održana je 111 edukacija, u 2022. godini 96, u 2021. godini 94, u 2020. godini 85, a u 2019. godini 76 edukacija.

Suradnja s četiri najveća državna ekonomska fakulteta u Federaciji BiH, koja je formalizirana ranije kroz sporazume o znanstvenoj i stručnoj suradnji, nastavila se i tijekom 2024. godine, osobito u okviru zajedničkog projekta „*Jačanje kapaciteta forenzičnog računovodstva u BiH*“. Fokus Saveza u budućim aktivnostima bit će na primjeni Međunarodnih standarda edukacije, temeljenih na najboljim svjetskim praksama, u suradnji s ekonomskim fakultetima s kojima već postoje uspostavljeni mehanizmi suradnje. Očekivani rezultat je razvoj zajedničkog edukacijskog okvira.

Savez s Financijsko - informatičkom agencijom (FIA) ima zaključen Memorandum o suradnji s ciljem razvoja međusobne suradnje oko unapređenja i promocije računovodstveno-revizorske profesije i kvalitete financijskog izvještavanja.

Također, Savez je nastavio suradnju s Akademsko-strukovnim udruženjem internih revizora u Bosni i Hercegovini, temeljem Sporazuma o suradnji, koji omogućava realizaciju projekata od interesa za razvoj struke interne revizije i srodnih profesija.

Sukladno rješenjima iz važećeg Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH nastavljena je suradnja sa Savjetom za računovodstvo u kom Savez ima svog predstavnika, gospodina Augustina Mišića.

Osim obveznog KPR za članove Saveza iz oblasti sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, Savez podržava organizaciju konferencija, radionica i drugih oblika edukacije o spomenutim oblastima i aktivno sudjeluje u procesu reformi i donatorskim projektima.

Nadalje, nastavljena je suradnja sa Svjetskom bankom i to u okviru projekta Put ka Europi – Program reforme računovodstva i jačanja institucija za mala i srednja poduzeća (engl. skr. *REPARIS for SMEs*) s naglaskom na unapređenje kvalitete revizije u zemljama zapadnog Balkana kroz regionalnu suradnju.

Tako su predstavnici Saveza sudjelovali na treningu u okviru Programa *REPARIS for SMEs*. Trening se odnosio na unapređenje revizorskih tehnika te implementaciju metodologije za osiguranje kvalitete revizije. Trening su provodili ICAEW eksperti, a održan je u svibnju i lipnju 2024. godine.

U listopadu 2024. godine u Sarajevu je održana Konferencija pod nazivom „*Jačanje korporativnog upravljanja – Izvještavanje o održivosti i rastuća uloga odbora za reviziju*“. Konferenciju su organizirali Centar za reformu financijskog izvještavanja Svjetske banke (CFRR), Savez te Revizorska komora Federacije BiH, a okupila je stručnjake iz područja računovodstva, revizije, akademske zajednice i regulatornih tijela. Tema konferencije bila je jačanje korporativnog upravljanja, s posebnim naglaskom na državna poduzeća.

Glavne teme koje su raspravljane uključivale su:

- Implementaciju EU Direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD) i Europskih standarda izvještavanja o održivosti (ESRS),
- Ulogu odbora za reviziju u jačanju povjerenja u financijske i nefinancijske informacije,
- Prilagodbu zahtjeva za izvještavanje o održivosti u lokalno zakonodavstvo.

Savez kontinuirano održava i unapređuje suradnju s profesionalnim računovodstvenim tijelima u regiji (Hrvatska, Srbija, Crna Gora i Republika Sjeverna Makedonija) s ciljem razmjene iskustava u području profesionalne edukacije, te zajedničkog rada na prevođenju i objavljivanju profesionalnih standarda, kao i drugih važnih područja za računovodstvenu profesiju. Održani su radni sastanci s predstavnicima tih tijela, a Savez je aktivno sudjelovao na XIX.

Međunarodnom kongresu računovođa i revizora Crne Gore i IX. Simpoziju računovođa i revizora Crne Gore, koji je organizirao Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore (ISRCG) kao i na Prvoj regionalnoj konferenciji računovođa i certificiranih računovođa u Republici Sjevernoj Makedoniji pod nazivom „*Računovodstvo u regiji – trendovi, izazovi, standardi i perspektive*“.

U nastavku slijede kratke informacije vezane za članstvo Saveza u Međunarodnoj federaciji računovođa (IFAC) i Accountancy Europe (AE)⁸.

Savez je punopravni član IFAC-a i taj mu status omogućava aktivan rad na daljem unapređenju profesije, zajedno s 180 profesionalnih tijela iz 135 zemalja, koji predstavljaju milijune profesionalnih računovođa koji djeluju u svim sektorima.

Neke od najvažniji aktivnosti Saveza podrazumijevaju: izvještavanje prema IFAC-u, godišnja samoprocjena, pružanje tehničke podrške u okviru projektnih aktivnosti IFAC-a, kao i finansijski doprinos za izradu međunarodnih profesionalnih standarda.

Savez je sudjelovao na redovnoj godišnjoj Skupštini IFAC-a, koja je održana u studenom 2024. Članica Upravnog odbora Saveza, gospođa Jelena Misita, nakon što je od 1.1.2018. bila član radnog tijela pri IFAC-u usmjerenog na razvoj PAO, od 1.1.2021. preuzela je funkciju predsjednice *IFAC-ove Grupe za razvoj i savjetovanje profesionalnih računovodstvenih organizacija* (engl. *PAO Development and Advisory Group*).

Ranije spomenuto tijelo ima sljedeće zadatke:

- Savjetuje i informira IFAC o trendovima, prilikama za unapređenje kapaciteta profesionalnih računovodstvenih tijela kao i o svim faktorima koji mogu utjecati na razvoj računovodstvene profesije;
- Zagovara jačanje profesionalnih računovodstvenih tijela s ciljem podrške profesiji uključujući javno obraćanje i kontakte s dionicima.
- Pruža pomoć i mentorstvo razvoju PAO-ima u njihovim nastojanjima da poboljšaju svoj rad, ispune obveze članstva u IFAC-u i funkcioniraju sukladno najboljim praksama u svijetu; i
- Omogućava pristup resursima i ekspertizi članica i partnera IFAC-a, uključujući i partnerske organizacije za međunarodni razvoj, s ciljem podrške razvoja PAO-a (npr. smjernicama, resursima i alatima).

Kao član Accountancy Europe (AE), Savez redovito prati aktivnosti AE, posebno rad radnih grupa u kojima ima svoje predstavnike. Na pozive AE, Savez sudjeluje u tematskim istraživanjima vezanim uz aktualna pitanja od interesa za računovodstvenu profesiju.

Savez je imao aktivno učešće na skupštini Accountancy Europe u 2024. godini. Naglasak je bio na iznalaženju rješenja za smanjenje administrativnog opterećenja za tvrtke u Europi kao i ulozi profesionalnih računovođa u izvještavanju o održivosti.

Ostale aktivnosti unutar BiH i na međunarodnom planu obuhvaćene su i ostalim točkama ovoga izvještaja.

⁸ Od prosinca 2016. FEE (*Federation of European Accountants – FEE Federacija europskih računovođa*) je promijenila naziv u *Accountancy Europe (AE)*.

5. Redovni i ostali zadaci, statistički prikaz licenciranih članova

U sklopu ostalih zadataka iz nadležnosti profesionalnog tijela Savez je obavljao poslove vezane za: promociju i zaštitu interesa članova Saveza, licenciranje i certifikaciju, kontinuirano ažuriranje evidencija/baze podataka o članstvu kao i aktivnosti na poboljšanju IT rješenja kada je u pitanju rad Saveza i komunikacija s članovima.

Od rujna 2021. godine, na web stranici Saveza javno je dostupan registar licenciranih certificiranih računovođa, koji se svakodnevno ažurira s traženim podacima. Također, od ranije je dostupan novi web portal koji omogućava bolju interakciju s članovima Saveza. S FIA-om je uspostavljen automatizirani prijenos informacija o licenciranim certificiranim računovođama Saveza.

Nadalje, u 2024. ukupno je 3978 članova imalo aktivnu licencu, od čega 3947 za CR i za CRT 31. Ukupno su 449 osobe u zvanju OR je ispunile uvjet KPR.

U nastavku slijede informacije o broju članova Saveza, koji su mogli aktivno koristiti licencu, kao i prikaz starosne i spolne strukture tog članstva u 2024. uključujući i strukturu članstva prema sektorima (Tablica 4).

Tablica 4. Prikaz starosne, spolne strukture članstva u 2024. uključujući i strukturu članstva prema sektorima

<i>Starosna struktura</i>	<i>Broj osoba</i>	<i>Postotak</i>
ispod 25	4	0,07
25-34	486	14,52
35-44	1387	33,5
45-54	719	15,99
55-64	868	24,46
preko 65	514	11,46
Ukupno:	3978	100
<i>Spolna struktura</i>	<i>Broj osoba</i>	<i>Postotak</i>
Žene	2794	70,24%
Muškarci	1184	29,76%
Ukupno:	3978	100,00%
<i>Struktura članstva prema sektorima</i>	<i>Broj osoba</i>	<i>Postotak</i>
Javna praksa	1205	30,29%
Javni sektor	786	19,76%
Gospodarstvo/industrija	1817	45,68%
Akademija	17	0,43%
Umirovljenici (obavljaju djelatnost)	46	1,16%
Neaktivni	92	2,31%
Nezaposleni	15	0,38%
Ukupno:	3978	100,00%

S obzirom na prikazano, može se zaključiti da u računovodstvenoj profesiji prednjače žene (70,24%; 2794), da 45,68% (1817) ukupnog članstva radi kao tzv. profesionalni računovođa u gospodarstvu, slijedi javna praksa s 30,29 % (1205), javni sektor s 19,76 % (786), umirovljenici

1,16%, a nezaposleni, neaktivni i akademija čine ukupno 3,11% cjelokupnog licenciranog članstva.

Kako čak 11,46% (514) članova Saveza ima više od 65 godina, a 24,46% (868) članova pripada dobnoj skupini od 55 do 64 godine, poslodavci i korisnici usluga profesionalnih računovođa u narednom razdoblju mogli bi se suočiti s problemima u pogledu nedostatka kadrova u računovodstvenoj profesiji.

U nastavku slijede i usporedne informacije oko broja certificiranih računovođa i tehničara za razdoblje 2019. - 2024. koji su mogli aktivno koristiti licencu (Tablica 5).

Tablica 5. Usporedne informacije oko broja certificiranih računovođa i tehničara za razdoblje 2019.- 2024. koji su mogli aktivno koristiti licencu

		Rast/pad		Rast/pad		Rast/pad		Rast/pad		Rast/pad	
Godina	2024		2023		2022		2021		2020		2019
Broj licenciranih članova	3978	-0,92%	4015	-1,27%	4067	0,72%	4038	-3,17%	4170	0,51%	4149

Prikazani podaci u Tablici 5. upućuju na blagi pad licenciranih članova Saveza, tj. članova koji aktivno mogu koristiti svoje licence.

6. Zaključak

Savez je i u ovom izvještajnom razdoblju pratio globalne aktualnosti i trendove vezane za računovodstvenu i s njom povezane profesije, prepoznajući potrebe i interese svojih članova ali i ostalih zainteresiranih strana.

U izvršavanju svojih zakonom definiranih ovlasti te ostalih aktivnosti koje Savez provodi s ciljem promicanja računovodstvene profesije, Savez se vodio načelima: učinkovitosti, dosljednosti i transparentnosti poslovanja.

Mostar, 21.2.2025.

Predsjednica Upravnog odbora Saveza

Elma Peštović

Broj: IZ-1/1-2025

Dostaviti:

- Upravni Odbor Saveza,
- Skupština Saveza,
- Savjet za računovodstvo i
- a/a

